

Svensk-Lettiska Föreningen Nr 2 (62) 2013, Juni

Ordförande: Martin Ancons, tel 070-292 94 80, e-post: martin@envengi.com
Redaktion: Conny Mörke, Bäverbäcksgård 15, 1 tr, 124 62 Bandhagen
tel 073- 581 77 15, e-post: conny.morke@telia.com
Postgiro: 94 86 93-7, medlemsavgift 150 kr
Hemsida: www.svensklettiska.se

Medlemsavgifter för 2013

Medlemskap kostar 150 kr per år för enskild medlem och 500 kr per år för föreningar och företag, beloppet betalas in på föreningens Plusgiro 94 86 93-7. Skriv namn, adress, telefon samt e-postadress om sådan finns, på inbetalningen.

Styrelsen

BALTIKUMDAGEN

Den numera traditionella Baltikumdagen äger i år rum lördagen den 14 september kl. 12-16 i Grödinge. Ester, Litauer och Letter medverkar med mångahanda aktiviteter:

Traditionellt konsthantverk.

Marknad med speciella matvaror, loppmarknadsbord, bokbord, lotteri och mycket mer.
Vi visar hur de vackra baltiska äggen färgas.

Folkdansuppvisning med efterföljande dans med publiken. Tipspromenad. Kaffeservering.

Skriv in detta datum i almanackan. Ni är hjärtligt välkomna!

Tag gärna med picknickkorg, sitt nere vid sjön och njut av den sagolikt vackra naturen.

Vill Du själv delta i Baltikumdagen och visa baltiska varor och eller verksamheter, är Du välkommen att kontakta Diana Krumins Engstedt (08- 801180) eller skicka ett e-brev till föreningens e-postadress: info@svensklettiska.se

Lettisk vecka i Limmared i höst

Nätverk Sverige-Lettland bjuder in till en lettisk vecka i Limmared, Glaset Hus, den 25/10—3/11. Under veckan kan man bl a se tre utställningar, en med lettiska folkdräkter, en med glasblåsare Janis Dunovskis verk och utställningen Lettland tillbaka till Europa, som sammanställts av Ockupationsmuseet i Riga. Den 26/10 bjuder Restaurangskolan i Riga på lettiska nationalrätter och den 27/10 ger kokleensemblen Austrīņa en konsert. För mer detaljer, se programmet nedan:

Fredag 25 oktober Invigning av Lettlandveckan och Invigning av utställningarna Lettiska Folkdräkter och Lettland tillbaka till Europa.

Lördag 26 oktober Allmänheten välkommen!

11.30, 13.00 och 14.30

Lettisk Buffé - Upplev Lettland nationalrätter.

Förbokas på tel. 0325-66 00 60, info@glasetshuslimmared.se

Söndag 27 oktober Konsert av Kokleensemblen Austrīņa

Glaset Hus, Limmared kl. 15.00

Tisdag 29 oktober Företagsfrukost och näringslivsdag på Glaset Hus

Onsdag 30 oktober Lärarkonferens med lärare från hela Västsverige besöker Ockupationsmuseets utställning.

Torsdag 31 oktober Nätverk Sverige Lettland

Lördag 2 november Exilleternas dag - Besöker Glaset Hus och håller föredrag.

Söndag 3 november Avslutning

Maija Grinbergs

Några ord från ordförande om styrelsen 2013

Mitt namn är **Martin Ancons** och jag är föreningens ordförande. Jag är gift, har tre utflugna barn och nått en ålder av 64 år. Bor i Enköping och arbetar som VD i företaget Ventilations Centrum och är Ordförande i Chamber of Commerce for South East Europe. Här nedan följer information om styrelsens sammansättning, varje styrelsemedlem har skrivit en kort presentation som infogats under respektive namn.

Vice ordförande och Webbansvarig **Conny Mörke** Tfn: 08-647 95 99, 073-581 77 15 E-post: conny.morke@telia.com
Född 1973, uppvuxen i Stockholm och har idag en sambo från Engure. Arbetar som egenföretagare med reklam-distribution och reklamkampanjer. På fritiden gäller trädgård samt att på olika sätt informera om Lettland på Internet.

Styrelsemedlem och sekreterare **Malin Engstedt** tel 0709-14 69 69
E-post: malin.engstedt@gamma.telenordia.se Hemsida: www.malinengstedt.se
Född 1949, beteende- och filmvetare, f d socialarbetare som blev informatör/kommunikatör. Just nu pressekreterare på Ungdomsstyrelsen (myndighet i Stockholm), driver också Malin Engstedt information & illustration. Lever med Stefan, som har barn och barnbarn, på Västra Kungsholmen i Stockholm.

Styrelsemedlem och kassör **Peteris Timofejvs-Henriksson** Mob. 076-205 12 31 E-post: peteris.timofejvs-henriksson@pol.umu.se
Född och uppvuxen i Lettland. Kom till Sverige för drygt åtta år sedan för att studera vid Uppsala universitet. I Uppsala träffade jag min blivande man Jens som jag senare gifte med mig. Arbetar som doktorand i statsvetenskap vid Umeå universitet och är hösten 2013 klar för att disputerar på en avhandling om Europeisering av Sloveniens och Lettlands biståndspolitik. Har tidigare jobbat som projektledare på Transparency International – Latvia (även känt som "Delna") och varit projektanställd vid Östersjöstaternas råd. Har gjort praktik i Europeiska Kommissionen i Bryssel. På fritiden är jag bland annat kyrkvård i Helga Trefaldighets kyrka i Uppsala.

Styrelsemedlem **Lars Hjeltman** tfn 08 530 263 70, 070 699 74 85 E-post: larshjeltman@gmail.com.
Född 1941, familj hustru Ingegerd, två barn 46 resp. 44 år, 5 barnbarn. Utbildning: byggnadsingenjör, reservofficer (major, Ingenjörtrupperna). Arbetat med, i urval: fastighetsförvaltning statligt och kommunalt, bl.a. de statliga museerna, handikappidrott (kanslichef på Svenska Handikappidrottsförbundet), Försvarsmakten (bl.a. i Baltikum) och f.n. på Svenskt Militärhistoriskt Bibliotek som skribent. Intresserad av: litteratur och historia, särskilt Baltikums och Lettlands, hembygden, ideellt föreningsarbete.

Styrelsemedlem **Diana Krumins Engstedt** f. Meschaks Tel 08 80 11 80, mobil 073-945 39 66, diana.ke@blixtnil.se
Jag är 70+. Har varit gift två gånger. Har en gift son, en sonhustru och två små busfrön till barnbarn. Jag har en fil.kand.- examen i konstvetenskap, etnologi och historia. Har arbetat i 30 år som intendent på Eskilstuna Konstmuseum. Efter pensioneringen har jag läst lettiska språket i tre år, gått en kurs i lettisk historia och en kurs i lettisk litteratur med namnet Captive mind, allt på Stockholms Universitet. Har skrivit konstartiklar i Diena och Briva Latvija. Har författat ett antal konstpublikationer samt boken Mor lärde mig om lettiska mat- och helgtraditioner. Är verksam i Lettiska Centralrådet i Sverige.

Styrelsemedlem **Mudite Hoogland Krasts** tfn: 08-7526334 E-post: mudite_hk@hotmail.com
Född i Lettland. Flydde med föräldrar som 2-åring med båt till Sverige. Tillsammans med min man Henrik har vi två vuxna döttrar. Har arbetat som farmaceut och som handläggare för kemiska arbetsmiljöfrågor på Arbetsmiljöverket Sedan 2008 pensionär. Är verksam inom ett antal lettiska föreningar och sjunger i Stockholms lettiska kör.

Styrelsesuppleant **Maija Grinbergs** Tfn: 08-645 85 14, 070-141 41 32 E-post: majja.grnbgs@gmail.com
Född i Lettland och uppvuxen i Sverige. Har arbetat som lärare i lettiska vid Stockholms universitet i drygt 20 år och med uppdragsutbildning i lettiska för UD. Medförfattare till ett Lettiskt-svenskt-lettiskt lexikon. Numera pensionär som på fritiden ägnar sig åt den lettiska utvandringen till Brasilien på 20-talet genom kontakter med forskare i Lettland och ättlingar till utvandrare i Brasilien.

Styrelsesuppleant **Mara Strautmene** Olof Palmes gata 16, 11137 Stockholm, E-post: mara.strautmene@gmail.com
mobil tel 073-6290451 mobil tel Lettland +37126583334
Verksam i Lettiska nationella fonden som stödjer lettisk ungdom med stipendier. Transporterar och fördelar humanitär hjälp till framför allt landsbygden och östra Lettland.

Styrelsesuppleant **Liene Ledaine** Björnståhlgatan 2A 121 38 Johanneshov E-post: liene.ledaine@gmail.com

Ni är mycket välkomna med både förslag och synpunkter på föreningens verksamhet!
Ni når mig på telefon 0171-30 706 eller mobil 070-854 06 70 eller e-posten martin@envengi.com

Mvh

Martin Ancons Ordförande

Investerare nr 1 avser att fortsätta

- I alla diplomatförteckningar här i Lettland kommer Sverige sist på grund av det lettiska alfabetet, men som investerare är Sverige nummer ett. Herr ambassadör, hur ser ni på närvaron här av ert lands företagare?

- Ja, antalet svenska företag här är mycket stort. Enligt Företagsregistret är nästan 800 företag med svenskt kapital här. I fjol tillkom 14 nya företag, men de flesta av dem är små företag. Vi uppskattar antalet aktiva företag till mellan två och tre hundra. Svenska företag har investerat totalt ungefär två miljarder euro i den lettiska ekonomin och under 2012 har ytterligare 20 miljoner euro investerats.

- Dessutom är Sverige ledande inom banksektorn, telekom och skogsbruket.

- Ja, inom de här områdena är vi ledande, men man ska komma ihåg att Lettlands ekonomi är ganska liten. Lettlands andel av Sveriges export är mycket, mycket liten i jämförelse med de nordiska ländernas - kanske en halv procent. Jag tror att den säkert kommer att öka med tiden, för vi är förenade med starka band, en god infrastruktur. T ex har vi en färjeförbindelse 365 dagar om året från Riga till Stockholm och även från Ventspils. Det ger goda möjligheter. Även om vi är nära grannar sedan länge, behöver vi återerövra mycket av det som fördröjdes under de sovjetiska åren. Förresten, hade IKEA en möbelindustri här redan under sovjettiden.

Men vi har inga skäl att vara nöjda. Jag anser att man alltid kan önska mer ekonomiska kontakter, jag är övertygad om att de kommer att växa. Det är naturligt och oundvikligt. Men det är inte ambassaden som koordinerar och bevakar utvecklingen.

- Vem är det då?

- Fram till januari i år var Svenska handelskammaren verksam här och de främjade handeln. I januari i år gick Handelsrådet upp i organisationen Invest Sweden som inte fanns i Lettland och bildade en ny organisation Business Sweden, som har ett kontor även här i Riga. Organisationen har som uppgift att göra marknadsundersökningar, att hjälpa svenska företag att hitta avsättning för sina produkter eller att etablera filialer i andra länder. De förfrågningar vi på ambassaden fick tidigare från dessa företag skickar vi nu vidare till den här organisationen.

- Vår ekonomiminister talar för mer industrialisering...

Jag tror inte att här kommer att finnas storskalig massproduktion. Om en svensk investerare vill finna en plats för massproduktion med hundratals eller tusentals anställda då letar han i länder med lägre kostnader - Kina, Thailand och andra. Fördelarna här är de små och medelstora företagen (med 20 till 30 anställda), välutbildad och flexibel arbetskraft, som svenska företagare uppskattar. De kommer inte att bege sig till Kina för att etablera ett småföretag de kommer att se sig om i Östersjöländerna. I det här avseendet konkurrerar inte Lettland med Kina utan med Estland, Litauen och Polen. De företagare som under de senaste fem åren investerat här är nöjda med arbetskraften. Jag har inte hört att någon skulle ha lämnat marknaden här av det skälet.

- Ja, det är inte ofta förekommande på en så liten marknad som vår att företag från ett och samma land konkurrerar så hårt sinsemellan: Swedbank med SEB, LMT med Tele2. Förresten är Telia på gång att köpa de statsägda andelarna av telekomföretagen LMT och Lattelecom?

- Det måste man fråga Teliaägarna själva, men jag har inte hört att de tänkt avstå från planerna på att öka sin närvaro i dessa företag.

- Vad anser ni, vilka är de mest framgångsrika tillverkningsföretagen i Lettland?

- Det är naturligt att de största investeringarna har koncentrerats till Riga, men det finns många företag i alla regioner i Lettland. T ex Alojā Starkelsen i norra Vidzeme, som framställer ekologisk potatisstärkelse, har varit i drift sedan länge, i Kurzeme finns det framgångsrika företaget Lesjofors springs med tillverkning av fjädrar och stans- och banddetaljer, och Trelleborg wheels med tillverkning av fälgar för tunga lastbilar och Interspiro firefighting equipment i Liepāja med tillverkning av brandsläckningsutrustning. I Tukums finns Snickers Workwear som tillverkar arbetskläder. I Latgale å sin sida har vi företaget Bergvik Skog som är den störste skogsägaren i Lettland näst efter Latvijās Mezi.

I Rezekne tillverkar LEAX detaljer och instrument för transportföretagen, i Kraslava finns företaget Latgran wood pellet, som tillverkar pellets och i Daugavpils har vi sedan i höstas Taxi kurir ett callcenter med 20 anställda som på svenska tar emot taxibeställningar från Stockholm. Jag kan också nämna att i Zemgale, i

Jelgava, finns EuroMaint Rail med en komponentverkstad. Här finns även Lofbergs Lila med kaffeproducenten SIA Melna kafija och sophanteringsfirman Ragnsells i Kekava.

- Vilket är det senaste tillskottet?

- Den första klädesbutiken som H&M öppnade i Baltikum var i Riga, först i Galerija Centrs och därefter i Alfa. Troligen är de här bara de första investeringarna i Baltikum.

- Har ni märkt av några skillnader i sättet att bedriva affärsverksamhet eller i företagskulturen?

- Det är inte så lätt att svara på. Tack vare den likartade mentaliteten - sättet att bedriva affärsverksamhet i båda länderna har sin grund i nordeuropeisk affärstradition och etik. Här stöter inte svenska företagare på "exotiska representanter", utan företagare som mer eller mindre tänker likadant som de själva. Att det är i till största delen är lokala personer som anställs för att leda svenska företag tyder på det .

- Hur ser Sverige på det lilla Lettland - som en egen marknad eller som en språngbräda till de större grannländerna - Ryssland och Vitryssland?

- Det är olika i olika branscher. De små företagen ser vanligtvis Lettland eller Baltikum som helhet som sin marknad. Det finns storföretag som uppskattar specialistkompetensen i Lettland - den postsovjetiska människans kunskaper i språk och om sättet att tänka samtidigt som de tagit till sig EUs praktik och den västerländska arbetsstilen - och tillsammans med dem arbetar de mot marknaderna i Ryssland, Vitryssland och alla de övriga postsovjetiska länderna. Ja, det finns exempel på att svenska företag här tagit företagsledarna från Baltikum när etablerat sig i Ryssland och andra länder.

- Tänker ni då på Swedbank, t ex?

- Ja Swedbank utsåg för sin bankledning i Ryssland Maris Mancinskis. Det är han som nu leder denna bank i Lettland.

- Vilka konsumtionsvaror är de mest populära?

- Till vardags kan invånarna i Lettland lättast bekanta sig med svenska varor på Rimis stormarknader (som ägs av ICA Baltic) . Kläder kan man handla på H&M och kosmetika på Oriflame, som bl a sysselsätter många människor inom handeln. Stark anknytning till Sverige har definitivt Euroskor , sedan finns Electrolux med hushållsapparater, Husqvarna med verktyg , Volvo med bilar, Absolut brännvin, Tetrapak förpackningar.

Men jag har lagt märke till att allt fler varor från Lettland kan köpas i affärer i Sverige. T ex charkuterivaror, tio olika slags sproteskonserver.

Vi närmar oss varandra alltmer tack vare de goda kommunikationerna. När jag kom hit som ambassadör 2008 hände det ofta att folk som sent om nätterna besökte restauranger blev uppskörtade. Med gemensamma ansträngningar har vi uppnått det att Riga återfått sitt goda rykte som en hederlig stad i svenska ögon. Nu kommer allt fler turister till Lettland.

Översättning: Maija Grinbergs